

OBSAH :

Strana

Předmluva	5.
---------------------	----

Díl I.

Úvod.

1. <i>Tóny</i> : Sedm základních tónů. Alikvotní tóny	7.
2. <i>Noty</i> : Trvání tónů. Linková osnova. Pomocné čáry. Notové písmo	7.—8.
3. <i>Klíče</i> : Houslový, altový, tenorový, basový. Obrazec, jak se noty v různých klíčích jmenují a píší	8.
4. <i>Oktávy</i> : Přehled oktáv, jejich označování a pojmenování	9.
5. <i>Chromatické změny tónů</i> : křížek, dvojitý křížek, bé a dvojité bé, odrážka a dvojitá odrážka	10.
6. <i>Celé tóny a půltóny</i>	11.
7. <i>Stupnice</i> : Stupnice tvrdé (dur) a měkké (moll), harmonické a melodické, zvětšená sekunda, citlivý tón	12.
Přehledná tabulka všech stupnic s rozloženými trojzvuky (kadence)	13.
Chromatická stupnice dur a moll, chromaticko-enharmonická stupnice, celotónová stupnice	18.
Stupnice molldurová, stupnice složitá (cikánská). Staré stupnice církevní: Jonská, Dorická	19.
Phrygická, Lydická, Mixolydická, <i>Aiolská</i>	20.
8. <i>Intervaly</i> : Druhy intervalů: Čisté, velké, malé, zvětšené	20.
Zmenšené a v hudbě užívané intervaly	21.
Konsonantní intervaly	23.

Díl II.

Nauka o harmonii.

§ 1. <i>Přirozené trojzvuky (kvintakordy)</i> : kvintakord dur, moll, zmenšený, zvětšený; základní kvintakordy dur a moll	25.
Tabulka všech trojzvuků — kvintakordů — dur a moll, dle kvintového kruhu	26.
Trojzvuky — kvintakordy — na všech sedmi stupních základních tónin C dur, a moll	26.
§ 2. <i>Čtyřhlasá úprava trojzvuků (kvintakordů)</i> . Přibližný rozsah lidských hlasů	27.
Poloha terciová, kvintová, oktávová. Harmonie těsná, rozšířená, smíšená	28.

§ 3. <i>Tonika, dominanta a subdominanta.</i> Dur: S T D, moll: °S °T D	28.—29.
§ 4. <i>Dominantní septakord D⁷:</i> Jeho význam v harmonii . Tabulka, v níž jsou uvedeny základní funkce všech tónin	29. 30.
§ 5. <i>Spojování toniky s dominantou.</i> Tonika I. stupeň, dominanta V. stupeň	33. 34.
§ 6. <i>Spojování toniky se subdominantou.</i> (I.—IV. stupně)	35.
§ 7. <i>Spojování subdominanty s dominantou</i> (IV.—V. stupně). Nedovolené souběžné oktávy a kvinty. Protioktávy (antiparalely). Skryté oktávy a kvinty	36.
§ 8. <i>Spojení S - D - T</i> (IV., V., I. stupně) a <i>D - S - T</i> (V., IV., I. stupně)	37.
§ 9. <i>Spojování toniky s oběma dominantami</i>	38.
§ 10. <i>Spojení toniky s dominantami na základě melodic- kém a rytmickém.</i> Tvoření melodie a návod k harmonisování	39.
§ 11. <i>Citlivý tón.</i> Jeho význam při spojení dominanty s tonikou a při spojení kvintakordů V. a VI. stupně. (D— $\mathfrak{S}\mathfrak{T}$.) <i>Zdvojení tercie.</i>	43.—44.
§ 12. <i>Harmonisování krátkých nápěvů trojzvuky I., IV., V. a VI. stupně.</i> (T S D $\mathfrak{S}\mathfrak{T}$.)	46.
§ 13. <i>Dominantní septakord</i>	48.
Funkce dominantního septakordu D ⁷ , rozvedení do toniky	49.
Příklady spojení T D ⁷ T. (I., V. ⁷ , I. stupně)	50.
§ 14. <i>Klamný závěr</i>	51.
Spojení dominantního septakordu s akordem VI. stupně	52.
§ 15. <i>Kvintakordy II. stupně.</i> Spojení II., V., I. stupně. (ID D T.) a II., V. ⁷ , I. stupně (ID D ⁷ T) v tón- inách dur a moll	53.—54.
Spojení II., VI. stupně ($\mathfrak{S}$ $\mathfrak{S}\mathfrak{T}$) a II., III. stupně ($\mathfrak{S}$ $\mathfrak{T}\mathfrak{D}$).	55.
§ 16. <i>Kvintakordy III. stupně</i>	55.
§ 17. <i>Kvintakordy VII. stupně</i>	56.
§ 18. <i>Přehled funkčních zkratk</i>	56.
V notaci	57.
Příklady některých spojů v krátkých melodiích	58.
Národní písně k harmonisování	59.
§ 19. <i>Melodické a průchodné tóny</i>	60.
Průchody diatonické, chromatické, lehké, těžké, v souběžných terciích	61.
v sextách, v protipohybu, skrytý průchodný tón, nepravý (volný), myšlený, opuštěný	62.

Průchodné tóny v tónině mollové	63.
Vzory ve skladebné úpravě	63.—64.
Které tóny považujeme za akordické a které za průchodné	64.
Ukázky z hudebních děl	65.
§ 20. <i>Střídavý tón</i> . Pravidelný - lehký, nepravidelný - těžký	68.
Vrchní a spodní bezprostředně za sebou, opuštěný, v terciích, sextách, protipohybem, ve volném pohybu	69.
V spojení s dominantami, střídání trojhlasé - akordické	70.
Střídavý tón v base. Střídání basového tónu ve smíšené harmonisaci. Některé ukázky z hudební tvorby	71.
§ 21. <i>Melodické ozdoby</i> . Příraz, odraz, skupinka, náraz	72.—73.
Nátryl, trylek, řadový trylek	74.
Soutryl, obal	75.
§ 22. <i>Obraty kvintakordů</i> . Generalbass	76.
Co je to sextakord a kvartsextakord? Sextakord	77.
Kvartsextakord. Sextakordy a kvartsextakordy v C dur, a moll	78.
Nové funkční značky	79.
§ 23. <i>Čtyřhlasá úprava sextakordů</i>	79.
Spojení kvintakordu se sextakordem téhož souzvuku	80.
Spojení kvintakordů s příbuznými sextakordy	80.
Spojení kvintakordů s nepříbuznými sextakordy	82.
Některé spoje sextakordů příbuzných	84.
Spojení nepříbuzných sextakordů	85.
§ 24. <i>Kvintakord a sextakord VII. stupně v dur i moll</i>	87.
Sextakord II. stupně v moll	88.
Sextakord zvětšeného kvintakordu III. stupně v moll	89.
§ 25. <i>Kvartsextakord</i>	90.
Kvartsextakord průchodný, následný	92.
§ 26. <i>Sextakordy a kvartsextakordy průtažné, střídavé a následné</i>	93.
Návod na vypracování generalbassového úkolu	98.
Sextakord, kvartsextakord a dominantní septakord v praktickém použití. Příklady	102.
§ 27. <i>Obraty dominantního septakordu</i>	105.
Kvintsextakord	106.
Terckkvartakord	107.
Sekundakord	109.
Ukázka, jak uvažovati a řešiti daný úkol	113.
Ukázky z hudební tvorby	116.

§ 28. <i>Volné spojování příbuzných akordů</i>	120.
Některé volné spoje kvintakordů	121.
Dominantní septakord ve volném rozvedení	122.
§ 29. <i>Malý septakord</i>	125.
Obraty malého septakordu	127.
Rozvedení nepřímé	128.
Spoje s akordy jiných stupňů	129.
Malý septakord ve volné skladbě	131.
§ 30. <i>Zmenšený septakord</i>	132.
Rozvedení do toniky	133.
Obraty zmenšeného septakordu a jich rozvedení do toniky	134.
Nepřímé rozvedení do toniky. Spoje s akordy jiných stupňů	135.
Užití zmenšeného septakordu v harmonickém sledu akordů	137.
Rozvedení do tonického kvintakordu a sextakordu	137.
Vypracovaný příklad v přísném a volném spojení	139.
Příklady z hudební tvorby	140.
§ 31. <i>Závěr. Autentický a Plagální, dokonalý celý</i>	140.
Autentický a Plagální nedokonalý celý, melodicky zeslabený, poloviční	141.
Rozšířený autentický. Autentický dokonalý celý závěr. Autentický poloviční závěr. Klamný závěr	142.
Harmonicky zeslabený	143.
Rytmicky zeslabený. Melodicko-harmonicky zeslabený. Melodicko-rytmicky zeslabený	144.
Harmonicko-rytmicky zeslabený. Melodicko-harmonicko-rytmicky zeslabený	145.
Ukázky závěrů hudebních děl	146.
§ 32. <i>Sekvence</i>	150.
§ 33. <i>Vedlejší čtverozvuky - septakordy. Rozvedení velkého septakordu I. stupně a jeho obrátů</i>	154.
Volné použití a rozvedení velkého septakordu I. stupně. Použití septakordu I. stupně v mezivětí melodie. Rozvedení velkého septakordu do zmenšeného septakordu I. stupně k dokonalému závěru	155.
Nástup velkého septakordu I. stupně přímo, bez přípravy. Obraty vedlejších septakordů	156.
Septakord II. stupně (subdominanta s přidanou sextou).	158.
Septakord III. stupně. Septakord IV. stupně	161.
Septakord VI. stupně	162.
Vypracované příklady nár. písní	163.
Vystřídání septakordů na všech stupních tóniny	164.

§ 34. <i>Vedlejší septakordy v moll</i>	165.
Septakord I. stupně a jeho obraty	166.
Septakord II. stupně a jeho obraty	167.
Septakord III. a IV. stupně a jejich obraty. Dorská sexta	168.—169.
Septakord VI. stupně. Obraty.	171.
Příklady z hudební tvorby	173.
§ 35. <i>Dominantní nonový akord</i> (na všech stupních).	175.
Obraty dominantního nonového akordu	177.
Spojení toniky, subdominanty, dominantního nonového a septimového akordu v dur i moll	179.
Spojení moll-subdominanty	180.
Vedlejší nonové akordy. — Dorská sexta	181.
Ukázky z hudební tvorby	183.
§ 36. <i>Undecimový a terdecimový akord</i>	184.
Volné příklady ve skladbě	188.

Díl III.

§ 37. Průtah. Provedení průtahu	191.
§ 38. <i>Jednoduché průtahy shora.</i> Průtahy u kvintakordu — kvartový, sextový, nonový	193.
Průtahy u sextakordu, u kvartsextakordu	194.
Ukázka: Očíslovaný bas, jeho harmonické vypracování a k němu přikomponovaná melodie pro housle, založená na průchodných a harmonických tónech	195.—196.
<i>Průtahy u dominantního septakordu</i>	197.
Nad obraty dominantního septakordu	197.
<i>Průtahy nad malým a zmenšeným septakordem</i>	198.
Nad malým sextakordem. Nad zmenšeným septakordem	198.
<i>Průtahy u vedlejších septakordů</i>	199.
Průtahy u nonových, undecimových a terdecimových akordů	200.
§ 39. <i>Průtahy zdola</i>	203.
§ 40. <i>Průtahy dvojité</i>	204.
Dvojité průtahy zdola	206.
Smíšené dvojité průtahy	207.
§ 41. <i>Akordické průtahy</i>	207.
§ 42. <i>Volné průtahy</i>	207.—208.
Přerušný průtah	208.
Několik ukázek z hudební tvorby	210.
§ 43. <i>Anticipace — předjímka</i>	214.

Díl IV.

§ 44. O modulaci. <i>Teoretický úvod</i>	217.
Víceznačnost akordů	218.
Modulace z tóniny durové do stejnojmenné mollové a naopak. C dur — c moll, c moll — C dur	218.
C dur — G dur. a moll — C dur	220.
Mimotonální dominanty	221.
Přehodnocení funkce, modulační okamžik	225.
Zmenšený septakord	227.
a moll — C dur	228.
Modulace z durové tóniny do souběžné mollové. C dur — a moll	229.
Přechod z mollové tóniny do durové či mollové tóniny dominantní. a moll — e moll	231.
<i>Neapolský sextakord</i>	232.
Modulace z durové tóniny do dominantní mollové. C dur — g moll	235.
C dur — F dur — f moll. a moll — d moll — D dur	237.
Sekvence proměnou vždy nové toniky v dominantu z tóniny C dur do C dur	238.
<i>Akordy terciové příbuznosti</i>	240.
Zvětšený kvintakord	242.
Zvětšený terckvartakord	245.
Zmenšený kvintakord	248.
Zvětšený kvintsextakord	249.
Frygický kvintakord	250.
Zvětšený sextakord	251.
Jiné modulační prostředky	252.
Souhrn nejdůležitějších poznatků o modulaci	252.
<i>Myšlenkový postup při modulaci</i>	253.
Modulace z tóniny C dur do b moll	254.
Přiřazení mimotonální dominanty	254.
Modulace prostřednictvím jiných zmenšených septakordů	255.
<i>Neapolský sextakord</i>	256.
Terciová příbuznost	257.
Rozvedení zvětšeného terckvartakordu	258.
Modulace z C dur přes pomocné tóniny do b moll	260.
<i>Příklady modulace do vzdálenějších tónin:</i>	
C dur — Fis dur	261.
a moll — Es dur	262.
C dur — es moll	263.
a moll — cis moll	264.

Závěry s použitím mimotonálních akordů:

- Závěry s použitím mimotonální dominanty . . . 265.
- Závěry se zmenšeným septakordem, se zvětšeným terckvartakordem, s akordy terciové příbuznosti . . . . . 267.
- Závěry s mimotonálním akordem nonovým. Samostatné volné závěry. *Modulační sekvence* . . . 268.
- Příklady z děl mistrů vážné hudby i skladatelů hudby populární* . . . . . 269.
- Modulace z C dur do d moll přehodnocením zmenšeného septakordu. (L. van Beethoven: Sonata No 3.) . . . . . 269.
- Modulace z C dur do G dur přehodnocením dominanty v toniku. (Beethoven: Sonata No 9.) . . . . . 270.
- Vybočení z tóniny s použitím volného přiřazování dominantního septakordu. (Čajkovskij: Houslový koncert, II. věta.) . . . . . 270.
- Modulační sekvence pomocí *neapolského sextakordu* (Jos. Suk: Píseň lásky) . . . . . 270.
- Modulace z A dur do B dur pomocí snížené tercie durového tonického kvintakordu, za kterým je volně přiřazen dominantní septakord. (W. A. Mozart: Sonata No 13.) . . . . . 271.
- Modulace z F dur do a moll (A dur) přehodnocením zmenšeného septakordu. (B. Smetana: Česká píseň.) . . . . . 271.
- Modulace přehodnocením doškálného akordu (B. Smetana: Polka z opery »Dvě vdovy.«) . . . . . 271.—272.
- (G. Puccini: Tosca.) . . . . . 272.
- Modulace z G dur do F dur pomocí snížení tercie u tonického kvintakordu. (A. Dvořák: Slovanský tanec č. 1.) . . . . . 273.
- Krátké vybočení z tóniny. (J. Fučík: Vjezd gladiatorů.) . . . . . 273.
- Modulace z As dur do C dur přehodnocením zmenšeného septakordu. (J. Fučík: Zimní bouře.) . . . . . 274.
- Modulace z f moll do As dur přehodnocením mollové dominanty. (R. Friml: Písně Závíšovy.) . . . . . 274.
- Tóninový skok.* (R. Friml: Písně Závíšovy.) . . . . . 275.
- Modulace z G dur do F dur pomocí snížení tonické tercie. (J. Strauss: Na krásném, modrém Dunaji.) . . . . . 275.
- Modulace na podkladě terciové příbuznosti a přehodnocením funkce. (J. Strauss: Růže z jihu.) . . . . . 276.

Příklady modulací průchodných (R. Wagner: Tannhäuser.)	277.
(A. Dvořák: Houslový koncert, III. věta.)	278.
(W. A. Mozart: Sonata No 11.)	279.
(G. Puccini: Tosca.)	280.
<i>Průchodná modulace nad prodlevou.</i> (Joh. Strauss: Růže z jihu.)	280.
<i>Úloha: Harmonické modulace z hudebních děl, upravené do generalbasu</i>	282.
§ 45. <i>Prodleva</i>	284.
§ 46. <i>Basso ostinato.</i> (Tvrdošíjný bas.)	285.
Doslov	287.

Příloha.

<i>O melodii.</i> Jak tvořiti melodii?	288.
<i>Kontrast</i>	292.
Jak si počínati při tvoření vlastní melodie	293.